

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház I. emelet. — Telefon-szám: 17.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Dr. Lemberger Ármin

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Ima a hazáért.

Irta: **II. Rákóczi Ferenc.**

— 1703. —

Uristen! Igazság kutfeje és kimerithetetlen forrása a kegyelemnek, ki parancsolataidról megfedkezett népedet néhanapján a szolgaság jármával sujtod, hogy megtörvén gögjét, amint neki a büntetésben igazságot, úgy a megbocsájtásban újból kegyelmet nyujts: bevalljuk, Uram, őseink nyughatatlanságát, beismerjük mindennapi vétkeinket, amelyekkel ellened támadván, ostorodat valóban megérdemeljük; rászolgáltunk, Uram, hogy nemzetünk dicsósége elenyésszék s gyermekeink idegen nép járma alatt görnyedjenek, méltók vagyunk, hogy magvunk szakadván, eredetünk emlékezete és nemzetünk neve feledésbe merüljön, mivel elhajoltunk Tőled, Istenünktől és Urunktól. Mindazonáltal, óh Uram, tekintsd a nyomoruság ez örvényébe hullott népednek sóhaját, hallgasd meg a szegények, az özvegyek, az árvák Hozzád felsíró jajkiáltását, tekintsd a bűnhődésre kész ártatlanoknak kiontott vérének s ne feledkezzél meg irgalmasságod cselekedeteiről, melyekkel hajdan szolgaságban sinyló választott népedet elárasztani kegyes voltál. És ha lelkeinkben lángra lobbantottad felszabadulásunk vágyának tüzet, vezérelj cselekedeteinket, erősítsd meg karjainkat, élesítsd fegyvereinket, hogy kegyes akaratodnak egyesült erővel szolgálhassunk. Adj, Uram, azoknak, kiket vezéreinkül rendeltél, a rendelkezésben bölcsességet, a balsorsban bátorságot, a szerencsében mérsékletet, hogy végzéseitek útján haladjanak. Jelöld ki, Uram, táboraink határát és azt körülvevén irgalmasságod köntösével, óvd meg az ellenség cseleitől s üzd el az álmod a virrasztók szeméről, nehogy készületlenül találtassunk. A Te angyalod legyen ami örünk és vezetőnk a csatában, aki szétszórja a fegyverek golyóit s valamint Izraelt szárazon átvitte a tengeren, úgy vezessen át bennünket sértetlenül ellenségeink tömegén. Add végül, Urunk és legkegyelmesebb Atyánk, hogy felvételvé néped kebelébe, rendelésed utjáról le ne térjünk, hanem igazságtételeid őreivé levén, utunk nyugalomban és békességben vezessen Tehozzád, ki végtelen kegyelmednél fogva azt akartad, hogy a szolgaságból kiszabadíttassunk és megváltassunk. A mi Urunk Jézus Krisztus által, ki a Szentháromságban veled él és uralkodik, mindörökkön örökké. Ámen.

*

Ezt a gyönyörű imát II. Rákóczi Ferenc fejedelem írta. Egykoru kézirati másolata Győr vármegye levéltárában fekszik. A latin nyelvű szöveg elé, ugyancsak latin nyelven, ezt írta a néhai másoló: »Felső-vadászi Rákóczi Ferenc, Isten kegyelméből fejedelem és Tekintetes Sáros vármegye örökös főispánjának általa az Isteni kegyelem elnyerése végett fogalmazott könyörgő imája, melyet az Ur színe előtt naponkint imádkozni szokott. — A táborban közzétett azon célból, hogy a vezérlete alatt álló magyar hadsereg kegyelmes fejedelmének és urának nyomdokait az alázatos könyörgésben is kövesse.« — A latin eredetiből Zoltán Vilmos fordította és bocsátotta közlés végett rendelkezésünkre.

Baja városa

II. Rákóczi Ferenc ravatalánál.

Baja város törvényhatósági bizottsága 1906. évi október hó 13-iki közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy első emlékü

II. Rákóczi Ferenc

és bujdosó társai megszentelt hamvainak az imádott hazába szállítása és örök nyugalomra tétele alkalmából, az országiszerte tartandó örömmünnepekben tevékeny részt vesz.

E célból intézkedést tett arra nézve, hogy a drága hamvoknak hazaszállítása, a székesfővárosba való megérkezése és ott tartózkodása, továbbá Kassán örök nyugalomra helyezése alkalmával a meghatározandó órákban az összes felekeztek harangjai megszólaltassanak, hogy zugásuk mindenkinek hallhatóan jelezze azt, hogy két évszázados távollét után a magyar szabadság atyja, a magyar nemzet önállóságáért küzdő, szive vért áldozó legnagyobb fejedelem, az általa imádott s vérrel szentelt magyar haza földjébe megtért örök nyugalomra, hogy álmódjék boldogan azon szabadságról, melyet dicsőségesen védenie igen, de örökre megszerznie nem sikerült.

Örömnapijaink országunknak október 27-ike, 28-ika és 29-ike. Ezeknek emléke mélyen vésődik be mindannyiunk lelkébe, mert hiszen tisztelettel adózva a magyar hősei emlékének, rendeltettek el a nemzet ezen örökké feledhetetlen ünnepei és tétetett lehetővé a minden igaz hazafi előtt szent hamvoknak hazahozatala.

Hazafias tisztelettel kérjük városunk polgárságát, hogy e napokban kegyelettel áldozva a hősök szent emlékének, a zugó harangok közepette lelkét hálával emelje fel az Egek Urához, hogy ez örömnapot megérni engedje.

* * *

A város küldöttsége a ravatalnál.

A törvényhatósági közgyűlés határozatához híven, a megszentelt hamvak hazahozatala alkalmával, a ma, folyó évi október hó 28-án Budapesten rendezendő országos ünnepélyeken Baja város képviselőiben dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő, dr. Hegedüs Aladár polgármester és Bajai Péter törvényhatósági bizottsági tag, a folyó évi október hó 29-én Kassán tartandó országos ünnepélyen pedig dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő és dr. Hegedüs Aladár polgármester jelennek meg, Ambrozovics Lajos főispánnal az élükön.

A küldöttség ez alkalomból Baja város közönségének díszes koszoruját helyezi a megszentelt ravatalra.

TÁRCA.

Krizantemum.

— A Bajai Hírlap eredeti tárcája. —

Irta: Bródy Sándor.

Apáca ápolat engem tavaly nyáron. Most, hogy fehér krizantemummal van tele a város — nem tudom miért — minduntalan rája gondolok, de nem szomorúsággal és merengéssel, hanem vígan és boldogan. Mert nincs valami nagyobb gyönyörűség, mint visszagondolni a rossz napokra, ha már elmúltak és visszaidézni azt, ami a gyöttrődésben nemes és szép volt. Pokoli kinszenvedések, forró álmatlan éjek, de ne sajnáljátok! Hilária minden öt percben megigazította a párnámat, arcomat rózsajaj és ecetes vízzel megmosta és — mosolygott.

— Mit mondott az orvos, meghalok-e?

— Azt előbb ki kell érdemelnem, mondá és mosolygott.

— Lásd testvér, hogy erősen érdemlem kifelé?

— Ez a tisztító és ez magának jó, mert ott a másik tisztítóban, tulnan, ami sokkal keserveesebb, kevesebb időt kell majd töltenie. Akik itt többet szenvednek, ott kevesebbet lesznek!

Nem lehetett vele vitázni, oly biztos volt mindenben és a tulvilágban úgy volt tájékozva, mint a tömértelen nagy idegen kórházban. Az ő világos szép leány szemében egyszerű és megfogható volt minden, semmi zavart vagy befeszítettség. Nagy fehér kezét rátette a leglégiésebb dolgokra és meg-

A bajai ünnepélyek.

Ma délelőtt, mikor a fejedelem hamvai az ország szívébe érkeznek, kigyulnak városunkban az összes légszészlámpák, melyeknek lángjai örömtüzekként hirdetik e város közönségének fennlobogó hazafiságát.

Házaink ormáról beláthatlan számu trikolor lobog, templomaink harangjai a nagy temetés alkalmából zúgnak hosszan, mélyen és ajkunkon fölszendül a Rákóczi imája, az a megszentelt zsolozsma, mely egyegy forrasztja lelkeinket a honszerlemnek vallást és rangkülönbséget nem ismerő templomában.

A r. k. plébánia templomában *Vojnits* Dániel apátplébános ünnepi misét celebrál, az ág. hitv. evangélikus felekezet templomában *Friedrich* Zsigmond lelkész mond ünnepi beszédet, a reformátusok templomában *Szűcs* Áron lelkész méltatja az ünnepet holnap, hétfőn.

Az ír. templomban hétfőn d. e. 1/2 12 órakor lesz ünnepi istentisztelet.

Az iskolákban.

A főgimnáziumban tegnap, szombaton nagy mise volt a plébánia templomban. Mise után iskolai ünnepet tartottak a köztetköz műsorral: 1. Hej Rákóczi, Bercsényi! Kuruc nóta. Énekelte a gimn. énekkara. 2. Beszéd. Mondotta Dombi Márk dr. tanár. 3. Rákóczi. Irta Veszely Géza. Szavalta Rohrböck Ferenc VIII. o. t. 4. a) Nincs becstületi a katonának b) Gyöngye violának. Kurucnóták. Énekelte a főgimn. énekkara.

A bajai m. kir. állami tanítóképző intézetben folyó 1906. évi október hó 29-én d. e. 10 órakor tartandó Rákóczi emlékünnepe mtsóra:

1. Szózat. Énekliz az ifjuság.

2. Emlékbeszéd. Tartja Jós István tanár.

3. Kurucdalok. Klarinét kettős. Vonós zenekar kíséretében előadja Szarka Gyula IV. b) o. tn. és Budai Károly III. b) o. tn.

4. Bujdosó Rákóczy. Népének. Szavalja Zombori Gyula III. b) o. tn.

5. Kuruc dal. Erdei kürt kettős. Vonós zenekar kíséretében előadja Szabó Géza II. b) o. és Rózsa Imre II. b) o. tn.

6. Rákóczi arcképe előtt. Elmondja Luibl György IV. o. népiszkolai tanuló.

7. Két emlék. Irta Rákosi Viktor. Elmondja Horcsik Vilmos IV. a) o. tn.

8. Kuruc dalok. Énekliz az ifjuság.

A Rákóczy-címert rajzolta Demuth Lajos I. a) o. tan.

A belvárosi róm. kath. elemi iskola folyó hó 29-én délelőtt 8 órakor Rákóczi-ünnepélyt tart a következő programmal. 1. Hymusz. 2. Rákóczi-induló. Szavalja Willmann János IV. o. t. 3. Rákóczi arcképek megkoszorúzása. Odobaschich Péter IV. o. t. 4. Ünnepi beszéd. Ujhelyi Géza igazgató helyettes. 5. Rákóczi kesergője. Ének. 6. Rákóczi tárogatója. Szavalja Kollár Kálmán III. o. t. 7. Magyarországi térképének megkoszorúzása. Takáts Ferenc IV. o. t. 8. Csinom Palkó. Kurucdal. 9. Őt koporsó. Szavalja Kováts István IV. o. t. 10. Kuruc imádság. Szavalja Mervald Frigyes V. o. t. 11. Szózat.

A bajai református egyház és iskola f. hó 28. és 29-én rendezi a Rákóczi emlékünnepe. Az iskolai ünnepély 28-án d. e. 1/2 11 órakor, a templomi pedig 29-én d. e. 10 órakor veszi kezdetét. Az ünnepély nyilvános.

fogta, valamint a mesterember az ő szerszámát. És nem tetszelt, hogy ő ilyen. Gépiesen mosolygott mindenre. Néha diadal is volt a mosolygásban, különösen éjjel, ha gummi-kerekű nagy szekerek sürün állottak meg a kórház udvarán.

— A mi szekerünk, mondá.

— Megint a mi kocsink.

Egy álmatlan éjszaka után, megvalloim harminc ilyen kocsi-megállást számlált meg. Valami kicsinyt izgattottabb lett.

— Mégis szép az ilyen nagy város, amilyen ez a Bécs-város. Egy nyári éjszaka legalább harmincan halnak meg hirtelen.

Az ablakom a pathologiai intézetre nyílt és az apáca azokat az emberek számlálta, akiket ide szállítottak. Ez volt a »mi kocsink.« Minden másodikként imádkozott és reggel summázta:

— Nekik azóta már jó. Ők nem látják, amit mi tudunk:

Én is szép intézménynek, az élet legkülömb rendjének tartottam a halált; de a fiatal leány valósággal gyönyörködött benne. Magához ölelte, az élet egyedüli célját benne találta. Tett-vett, evett, ivott és dolgozott, amíg a földön járt: de az csak gépés és ideiglenes volt; minduntalan azt várta, hogy szeme végképen lecsukódjék, azaz: végre felnyíljon.

— Nehéz lesz — mondottam neki egyszer tréfásan — magának nehezen fog menni, sokára lesz meg. Olyan nagy és erős maga, mint egy bronz Bavaría. (Bajor eredet volt a leány.) Száz éves anyóka lesz, fejedelemasszony.

II. Rákóczi Ferenc arcképe a közgyűlésteremben.

Törvényhatóságunknak a nagy fejedelem iránti örök kegyeletét van hivatva hirdetni a késő századoknak az a fenkölt szellemű elhatározás, melyet Baja város közgyűlése egyértelmű lelkesedéssel hozott: hogy a fejedelem arcképét a közgyűlésterem részére megfesteti.

A Rákóczit rehabilitáló törvény körül. Podmaniczky Géza szokatlan és nem is helyes dolgot kívánt. Azt akarta, hogy a Rákóczi-törvényben legyen nyoma annak, hogy a legfelsőbb elhatározás mára 1904-ben, még pedig *Tisza István ajánlatára* fogant meg. Azt akarta ezzel, hogy abból a nagy tökéből, melyet a koalíció magának csinált, jusson némi interkaláris kamat a multnak, melyet agyontiportak. A lovagiasság nagyon szép, de igazán nem tudunk rá példát, hogy egy törvényt nem akkoriól datálnának, amikor meghozták, s megörökítették volna mindazokat az államférfiakat, akiknek kezén előzőleg átment.

De amennyire értjük, hogy Podmaniczky indítványát Wekerle nem fogadta el, annyira érthetetlen előttünk a visszautasítás megokolása. Hogy a kormány amugy is eléggé exponálta hivatali elődének ebbeli érdemét. Hol? Mikor? Egy árva szó sem esett sehoh *Tisza* Istvánról, még az újságjaikban sem, akik pedig 1873-tól kezdve adták elő a kérdés hisztórikumát, de 1904-ét óvatosan átugrották. Hát helyes, hogy Wekerle nem ünnepli *Tisza* Istvánt, de azt már igazán nem mondja, hogy ő megelégednék utóda részéről annyi megemlékezéssel, amennyivel ő szolgáltatott igazságot *Tisza* Istvánnak.

A mai országos ünnep árnyoldala. Wekerléék egyetlen nemzeti vívmányának, a Rákóczi-temetésnek, amelyet a koalíciós urak *Tisza István*nak köszönhetnek ugyan, de azért teljesen a maguk érdeméül próbálják az országgal elismertetni, vannak azért egyes szépséghibái.

A katonaság teljes elmaradása, amelyet a vezérek úgy akarnak feltüntetni, mintha azt ők rendezték volna így, nehogy a kuruc Rákóczi temetésén ott legyenek a labanc katonák, pedig azt nélkülök határozta el a bécsi hősök, egyik árnyoldala a nemzeti ünnepnek.

Nemkevésbé bántó momentum az, hogy a Rákóczit rehabilitáló törvényben, — amelyet hirszerint Thaly Kálmán készített — Rákóczi neve után mindenütt hiányzik a »fejedelem« szó. A közvélemény előtt ez a hiány nagyon is feltűnt és sok szó esett róla. Ezért megszólaltatja a kormány egyik pausálás orgánumát és abban mondatja el, hogy azért nem segethet már a hiányon, mert azt akarja, hogy mire Rákóczi hamvai a hazába érnek, már szentesítve legyen a Rákóczi-törvény. Ha pedig a szövegbe valami változás jönne be, azt be kellene előbb a királynak mutatni és ez késleltetné a szentesítést.

Együgyű és perfid mese és üres kifogás az egész. Először is, volna idő a királytól megszerezni az engedélyt a fejedelem szó beszurásához, ha ezzel mernének előállni. Másodsor pedig, ha mernének előállni most, akkor mertek volna először, amikor a törvényjavaslatot a királynak bemutatták.

Végre annyira nem ostoba a magyar újságolvasó közönség, hogy rövid uton elhigye Wekerle urnak és társainak, hogy Thaly Kálmánnak a tollában maradt mindannyiszor a tinta, amikor a feje-

Én? mondá némi megvetéssel. Én csak lát-szom erősnek. Már én voltam melibeteg, de a nagy kószttal és erőszakos ápolással a doktorok megint lábra állítottak. Egyszer-kétszer még tudnak majd, aztán nem tudnak. Mi ápoló apácák nagyon hamar, fiatalon halunk meg. Közülünk a tizedik se éri el az ötven esztendő. Aki köztünk paraszt eredet, az még állja; de aki nem az... A szomszéd szobában mos haldoklik egy testvér, tizenkilenc éves. Tavaly még erősebb volt mint én. Szerencsés volt. Egy varróleánytól, akit ápolat, megkaptam. A varróleány felépül, ő elmegey.

— És őt most ki ápolja?

— Mind, akik itt vagyunk a folyosón.

— De testvérem, maga ritkán megy be hozzá.

— Majd később, egy pár nap mulva, ha az órája eljött.

A szomszédom órája csakugyan hamarosan eljött. Én már akkor fölkeltem az ágyból, föl és alá vándorogtam a szobában, sőt ki-kijártam a folyosóra is. A szobám akkoriban tele volt virággal. Sok-sok emlékeket kaptam, akár egy színész. Nem retelesem bevallani, hogy jórészt színészektől kaptam őket, akik nyáron és nem kőszínházakban működtek. Az óriási bokrétlák némelyikében még benne maradt a naiv udvarlók szerény kis névjegye is. De jó emberektől kaptam szerepvirágokat is, nyílot és bimbózót, exotikus és szinte állati virágokat, exotikus és bizarr lények küldeményét, buza-virágot és nefelejtset a vidékről, ahol egyszer ringatott reményem... Hilária rendezte és ápolta ezt a buja kis kertet. A hervadt virágot eldobta, a

delem szót le akarta írni és ezért maradt el a javaslatból mindenütt Rákóczi neve után a *fejedelem*.

Gyávák voltak a nemzeti oroszlanok, a sasok vércsékét nemzettek és Nubia párdüca mezei egeret produkált, nem is nyulat.

De azért az összes érdemeket a nemzeti kormány fogja bezsebelni. Végre is érdem fölük az is, hogy éltek a királyi engedéllyel és a nemzet hátlárára ezzel is rászolgáltak.

Ugy éljenek!

Miért bukkott meg Goluchovszki?

A koalíció lapjain diadalujongás vonul végig. Győztünk! — kiáltják, — Goluchovszki megbukott. És Ausztriában ugyanígy kiáltanak a magyarfalók. Sőt szantitgatják már, hogy Magyarország ezért a győzelemért — *menyit fog fisetni*.

Nos hát, miért győztünk? Miért bukkott meg Goluchovszki? A külpolitikája miatt nem. Hiszen a külpolitikájáról azt mondja az államtitkár, hogy azaz a magyar kormány teljesen azonosította magát. Ha tehát Goluchovszki külpolitikája megbukott, akkor megbukott volna az ezzel azonos magyar kormány is.

Hát miért bukkott meg? Azért, mert a magyar kormány nem tudta őt a delegáció támadásaitól megmenteni. Nem tudta? Egy függetlenségi párti lap úgy nyilatkozik, hogy a kormány meg sem kísérelte a függetlenségi delegátusok újabb leszerelését. Ha megkísérelte volna, sikerült volna. Tehát a függetlenségi párt nem buktatta meg. Hanem? — A néppárt. Rakovszky nehezen szerelt le már tavaszszal is. Most, úgy látszik, sehogyan se akart leszerelni. Nem tudja Goluchovszkynak elfelejteni, hogy az öcsését nem nevezte ki párisi követségi tanácsosnak, — még az ő protekciójára sem. A külügyminiszter tehát azért bukkott volna meg, mert Rakovszky Béla nem lett követségi attaché?

De ha Wekerle nem próbálkozott a függetlenségi delegátusok leszerelésével, talán a néppártiakkal sem foglalkozott. Talán nem is magyar párt volt az, aki Goluchovszkit megbuktatta, hanem a magyar kormány. Wekerle egyszerűen kijelentette odafele, hogy nem tarthatja meg ígértét. És kényszerhelyzetbe hozta az uralkodót: vagy elkergeti Goluchovszkit, vagy ismét nem lesz parlamentáris magyar kormány, és — előről kezdődik a »hecc«.

Miért kellett a magyar kormánynak ez a buktatás? Minthogy minden elvi szempont ki van zárva, egyrészt a rendszer elvtelensége, másrészt a hiteles államtitkári közlemény alapján, ennél fogva csupán kétféle szempont marad hátra. A magyar kormány eszerint egyrészt azért buktathatta meg Goluchovszkit, hogy másvalakit, és pedig egy bizonyos másvalakit ültessen a helyébe. Olyan valakit, akinek hivatala ellenében Apponyi állítólag megígérte a kiegészítő és a katonai kérdéseknek magyar részről való sima elintézését. Tehát Goluchovszki egyrészt azért bukkott volna meg, hogy Apponyi sógora a helyébe ülhessen. (Ez ugyan füstbe ment.)

Másrészt pedig — amint a koalíciós lapok magukat kifejezik — a »reminiscenciák« miatt A koalíció — akár okkal, akár ok nélkül — Goluchovszkit kiáltotta ki a darabontizmus apjának. Hangulatot csinált ellene az országában. Odatette »Prügelknabe«-nak a koalíciós pozőrök és a rövidlátó hülyék elé. Mennél inkább nyilvánvaló lesz már most a koalíciós uralom igazi mivolta, nemzetellenessége,

zsebelése, árulása, annál nagyobb szüksége van a »Prügelknabe«-re. Tehát odavetette a külügyminisztert áldozatul. A tömeg hadd láson »vivmányt«. A pozőrök hadd üvöltessen diadalt. És a szerény kormány hadd hirdethesse összes *nem hirdetések ellenében* pauszálzott lapjaiban a magyar győzelmet. Tehát Goluchovszki mármint azért bukkott volna meg, mert a magyar kormánynak műgyőzelemre volt szüksége, melynek öröme eltakarja az osztozkodó és áruló kormányrendszer miatt egyre inkább támadó megdöbbenést.

Már most senki se higgye ám, hogy mi sajnáljuk Goluchovszki bukását. Ő sem volt semmivel sem jobb a többi külügyminiszternél. A magyar politika szempontjaival vagy semmit, vagy csak nagyon keveset törődött. A diplomáciai szervezetben pedig csakugy megfosztotta Magyarországot a paritásos érvényesüléstől, mint akármelyik elődje. Ha ezen okok miatt bukkott volna meg, magunk is győzelmet kiabálnánk.

De a külügyminiszter nem ezen okok miatt bukkott hanem

1. azért, mert Rakovszky Béla nem lett párisi követségi tanácsos;

2. azért, mert Apponyi sógora külügyminiszter szeretett volna lenni; és

3. azért, mert a koalíciós kormánynak az ősi folytatálagos árulások szépitgetéséhez bűnbakul kellett.

Ha Goluchovszki az előbb felsorolt elvi okok miatt bukkott volna meg, akkor ez azon következőkkel járna, hogy ezután az egész diplomáciai szervezetben tökéletesen érvényesülne a 67-es törvényben eddig csak írott-malasztként kimondott paritás és hogy külpolitikánk a magyar érdekek figyelembevétele mellett, egészen új alapokon épülne fel. És akkor lenne okunk örülni a »győzelem« miatt.

De a külügyminiszter nem elvi okokból bukkott, hanem csak azokért, amiket három pontban felsoroltunk és így bukásától nem várhatunk egyebet, mint azt: hogy 1. más ember, talán Apponyi sógora, talán nem az, fogja folytatni az ő politikáját; 2. Rakovszky Béla követségi attaché lesz; 3. a koalíciós kormány más, újabb bűnbakokat fog odadobni a tömeg-szenvedélynek és 4. ezért a »győzelem«- az osztrákok újabb hadisarcot fognak kivetni ránk.

Ezen »vivmány«-okért pedig igazán semmi okunk sincs, hogy résztvegyünk a szubvenciók győzelem-rivalgók hangversenyén.

HIREK.

Hetvenezerkilencszázhuszonhárom magyar

A mai postával gyszjelentést kaptunk hetvenezerkilencszázhuszonhárom magyar haláláról, akik a nyomor-betegségnek, a tüdővésznek estek áldozatul.

És ezzel a számmal Magyarország, mely első helyen áll a leánykereskedelmi anyag-exportjában, mely vezet a kivándorlók számával, a tuberkulitikusokkal is eljutott Európa legelső államai közé.

A nyomor, a kivándorlás, a halál kánaánja lesz hovatovább ez az ország és a nemzeti takarót rá lehet majd biritani egy nagy koporsóra, melynek felirata ez lesz:

»Itt nyugszik a magyar nép, tengődött ezer évig.«

Egy méceset és egy virágszálát reklamál magának a »József főherceg szanatórium« a borzasztó vész elleni védekezésre. Adjuk meg neki. Szébb lesz a halottaink iránti kegyelet, ha megemlékezünk a magyar nép névtelen halottairól, jobban fog illatozni a megemlékezés koszoruja, ha egy virágszálát a nép nagy betegei gyógyítására jut, minden elfojtott köhécselet egy család enyhülése lehet, minden meggyógyult beteg egy család megváltása.

Adjatok, adjatok, kiknek lsten adott!

De ha letörültünk egy-egy kicsorduló könnyet, vajjon megállítottuk-e a könnyek patakját, ha egy-egy jalkiáltást elhallgattattunk, vajjon megszüntettük-e azt a javeszést, mely széles e hazában évente közel hetvennégyezer koporsónál rázkódtatja meg a levegőt.

Az orvostudomány az igazság tudománya. A boncaszalon megszűnnek a frázisok, a jelszavak. A meztelen tények fekszenek az orvostudós előtt.

A Boncaszalt szociológiája a legigazabb, legmegcáfolatlanabb szociológia.

Az orvostudomány, az igazság tudományának apostolaihoz fordulunk: állapítsák meg a lefolyt esztendő szociológiáját a tüdővészről örökre megemertült közel 74.000 magyar holtteste felett. Menyinyi része volt ezek elpusztulásánál a tulzsufolt lakások dölgölet atmoszférájának, a lesújtó anyagi gondnak, a nélkülözésnek és a rossz, vagy teljesen hiányos táplálkozásnak.

Mondják meg vajjon a betegség okai közé tartozik-e, hogy 34,1% él az ország fővárosában 1-3-ad magával, 29,6% 4-5 és 36,2% többed-magával egy szobában.

Mondják meg, hogy jogosan írhatjuk-e sirkesztűjűre a morbus latifundii halálokról, ha a termékeny Alföldön, — ahol legtöbb a latifundium és legnagyobb a tüdővészések száma — két három család lakik egy szobában összezúfolva, ha megállapítjuk, hogy alig 15.000 földbirtokos bírja Magyarországot földjének egyharmadát és a nép zöme átlagosan alig egy korona napszámot tengődik.

Tisztelettel meghajlunk azon férfiak előtt, kik az országban mennél több szanatóriumot akarnak emelni, hogy megküzdhessenek a tüdővész borzasztó betegségével, de az orvosnak, aki felállította a nép bajának diagnózisát, nem lehet meglegednie azzal, hogy a betegek egy kis százaléka hajlékot nyerjen, hanem küzdenie kell egész lelkesedésével, egész tudásával, egész erejével a betegség okai ellen.

A szanatórium utolsó stációja egy lefolyt gazdasági folyamatnak, enyhít, mint a vöröskereszt, mely a lefolt öldöklő harc után megjelenik a csatatéren, hogy bekötözze a sebeket, de nem szüntet meg a háborút, mely a sebeket ütötte, nem száll szembe azzal a nálnak a nép ellen folyó kíméletlen gazdasági hadjárattal, melynek évente csak tüdővész folytán közel 74.000 halottja van.

Minden virágszál, minden méces legyen áldott, mely halottak napján a tüdővészések szanatóriumának jut, de az orvosi kar nem elégedhetik meg a könyörület pislogó mécsével.

Fáklját kell gyujtania, a meg nem rágalmazható, nem terrorizálható tudomány és igazság fáklját és bevilágítani azzal abba a sötét világba, melynek Magyarország népének közgazdasága a neve.

A magyar orvosi kar iránti háliját az ország már ma is alig róhatja le méltóan, szűk, nevetséges ellenértékért teljesíti önfeláldozó hivatását. De ezt a hálat csak végnélkülivé fogja fokozni az orvosi

bimbózót öntözte. Értett hozzájuk, sőt beszélgetett is velük. A teljes, piros szegfűt megintette:

— Mit kevélykedel te? Egy hét mulván kint vagy a személyn. A fekete liliummal, rejtelmesen, majdnem szerelmesen beszélt.

— Maga a legszebb virág, mert a halál virága. Magát átviszem a testvérekn. Muljanak el együtt.

De nem vitte át, amíg a haldoklóknak, épp az utolsó napon eszébe nem jutott, hogy neki virág kell, sok virág. Én átküldtem neki mind, ami csak volt, még a tuba rózsát is, amelynek illata és az illat emléke még az élethez kötött. Hilária hurcolta át a kertet, lázzal, sietséggel, nehogy későn legyen.

— Örült neki? kérdeztem este.

— Nagyon, nagyon. Azért csak egy percig hagytuk bent. Átvittük mind a kápolnába.

— Miért vitték ki?

— Nehogy vágyakozzék a földön maradni, amelyen ezek a szines és illatos virágok, meg állatok nőnek. Nagyon mohón nézett rájuk, mind beakarta szívni az illatukat. Emiatt nem tudott lélekezni. Szomorú lett, pedig előbb örvendett, mivel jönni látta völegényét — az elmúlásban. Ő mondta: »vigyék ki, rossz a szaguk, életszaguk van.«

— Aztán?

— Most már nincs ott.

— Szabad-e testvér, hogy én sok-sok fehér liliumot keressek neki, oda ahová ment, mert most már szabad, mert már nem csábítja a virág a föld szeretetére.

— A virág az élő, mondá az apáca és ez

éjszákán keveset beszélgetett velem. Fáradt volt, karosszékekben mereven elhelyezkedve, nyugodtan boldogan mosolygva aludt. Rejtelmes és győtrődéssel teli fantasztikus éjszákán a mi kocsink minduntalan előgurult; a nagy város álmatlan nyári éjjelének mindenféle zaja idehallatszott. A vértelenségtől lázasan — egy pillanatra sem tudtam behunyni a szememet. Minduntalan az apáca fejét néztem. A befátyolozott gázlámg égett fölötte: fejkötőjét is bevilágította, de az arcára már csak árnyék jutott. Olyan volt, mint egy óriási krizantemum.

Hónapjában a krizantemumnak, most minduntalan az arcára gondolok. És lágy hangja mind vissza zeng fülemben. »A virág az élő!« Így mondta. Pedig körülöttem mind csupa készülődés, figyelem, valóságos rohanás: a halottaknak való virágért és koszorúért. Szeretem ezt a mennyei illatot. Szép ez és a nyomán vigasztalás kél szivemben: még se vagyunk emberek oly hűtlenek és hálátlanok, mint amilyeneknek hisznek. Nem csak azok iránt vagyunk gyengédek, akiket az élet köt hozzánk, hanem azok iránt is, akiket a halál választott el tőlünk. Csak szakítsatok le minden virágot és szórjátok be a temetőket. De egy pár szálát, ha csak megtudnátok tenni, vegyetek el a még élők számára.

A krizantemumot látva és a könyörületes, de bátor szívű testvérem gondolva: mélyen meghat az a terv, hogy a halottak virágaiból néhány szálát elvegyenek az élők számára. Az ötlet az, hogy a József Szanatórium kéri ezt a pár szál virágot — helyesebben annak árát, — hogy a tüdőbajosoknak szolgáló népszanatóriumokat építhessen. Most nyolc-

van ezer ember hal meg nálunk — átlag — egy esztendőben, valamennyi tuberkulózisban. És ha lenne elég szanatórium, ahol a betegeket gyógyíthatnák — mivel azok most már gyógyíthatók — legalább a fele megmaradna. Az első igen nagy-szerű kórház már épül az Alföld szívében, egy gyulai erdő tisztásán. De ez csak egy, több kellene. És hogy több lehessen, nem kell hozzá semmi, csak pénz. Pénzért tehát már életet és egészséget is lehet venni? Igenis. Ez így van! És talán nem is kell szomorkodni ezért, hanem inkább örvendeni. Milyen ügyesek is lettünk mi emberek. Kérdés, hogy egyszerűen okosak és jók is? Ismeretlen, de velünk egy faj és vérbeli társunk szenvedését, sőt életét válthatjuk meg garasainkkal, amelyet ime — az új ötlet szerint — attól takarékoskodunk el, aki többé nem szenved és nem él.

Akinek a sebe friss, akinek halottak napja vérző nap még, akinek fájdalma oly vad, hogy mások bajára gondolni nem tud: azokat zavarni kérszel nem meri senki. De ahol a fájdalom elült és a kedves halottért való emlék megnyugodott és elrendezkedett: annak a halottak napi virágaiból kérünk néhány szálát a József Szanatórium Egyesület céljaira. Ha minden nemeslelkű ember megértené a kiáltást, az esdő szót, aki most készül virágot tenni egy néma sirhalomnak . . .

. . . Az én apácam ki nem megy az eszemből. Mindenfelől krizantemumot neki szeretnék küldeni. Vajjon állja-e még a virág illatát?

kar férfias bátorsága, ha kezét a nép ütőerére téve, megállapítva és őszintén hirdetve betegségét, azok közé lép, kik félredobva minden hazug jelszavát, kimondják, hogy ennek a népeknek, mely oly nemes volt mindig szenvedéseiben, meg kell szabadulnia az őt elnyomó kóranagyoktól.

Hogy a magyar népek boldognak és egészségesnek kell lennie.

Támogassuk a tüdővész vörös keresztjét, a nép-szanatóriumokat, de hadakozzunk a népből gazdasági hadjárat ellen, mindnyájan, kik ugyan hivatalosan nem részesülünk a hazafiasság előnyeiben, de akik magyarnak és embereknek érezzük magunkat.

— **Épül a bajai színház.** A szünügyi bizottság folyó hó 22-én d. u. 3 órakor dr. Hegedűs Aladár polgármester elnöklété alatt ülést tartott, amelyben határozatba ment, hogy a novemberi közgyűlés elé oly javaslat fog terjesztetni, mely szerint a Bárány-Szallda hátulsó telkén, egyelőre a Bárány-Szallda átalakítási tervének kikapcsolása mellett, legfeljebb 100.000 kor. költséggel egy színház céljára szolgáló tánc- és hangverseny terem építtetik 540 személy befogadó képességgel. A szünügyi bizottság ülésén megnyilvánult egyértelmű lelkesedés után következtetve, a közgyűlés is ezt a döntést fogja magáévá tenni, hogy valahára véget vessünk a mai szegényes állapotnak és felépüljön rég óhajtott színházunk.

— **Készülődés a bajai temetőben.** Halottak napjától még pár nap választ el, de azért már most is nagyon sokan keresik fel kegyeletükkel elhunyt szeretteik sírhantjait. Hantolják a sírokat, tisztogatják a sírköveket s friss virágot ültetnek, hogy az emlékezés napjára minden rendben, előkészítve legyen. A kirakatok tele vannak koszorúkkal s a keretkésznel százzamra történik a megrendelés. Egy hét még s az élők útja a temetőbe visz, ahol gyertyák gyulnak ki a sírokon s kegyelet adataik az elköltözöttek hamva felett.

— **Uj adótiszt.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a bajai m. kir. adóhivatalhoz Bálint Béla vajdahunyadi adóhivatali gyakornokot adótisztá ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A baja—bátaszék—pécsi vasutvonal** a megvalósulás küszöbén van. A szóban forgó 68 6 km. hosszú vonal építő költségeihez Pécs városa 400.000 koronát, Baranya vármegye 250.000 koronát és több érdekelt község 500.000 koronát szavazott meg. Az új vasutnak összekötő vonalai lesznek a mezési és vasasi szénhányokhoz. A vasut a következő községeket fogja érinteni: Meszes, Szabolcs szénállomás, Somogy, Vasas szén állomás, Hosszúnyei szénállomás, Pecsárvár, Zengő-Várkony, Nagy-Páll, Lovászhetény, Püspökak, Fazekasboda köfőjtő állomás alagut, Feked, Véménd, Bozsok, Dolina, Bátaszék.

— **A t. Ház folyosójáról.** A képviselőházban a héten a folyosón egy csoportban tíz-tizenkét képviselő beszélgetett a legaktuálisabb kérdésekről: Goluchovszki bukásáról, majd Rákóczi hamvainak hazaszállításáról.

— Igazán nagy előzékenységet tanúsít irántuk most a portál — jegyezte meg egy képviselő — pedig esetleg vallási vagy akár politikai okokból is akadékoskodhatott volna a török szultán a Rákóczi hamvak kiadatása ügyében...

— Hálás is lehet ezért a magyar nemzet Törökországnak! — vetette közbe egy másik képviselő.

— Sőt, vélte egy harmadik — és azt hiszem, illendő lett volna, ha valamilyen formában viszonzánk ezt az udvariasságot.

— Persze, persze! — mondta erre mosolyogva a társaság egyik tagja — te ezt úgy gondolod, hogy Rákóczi helyett cserébe most küldjük ki a török földre kétszáz esztendőre egy másik nagy emberünket!

— Nem is rossz idea! Azt hiszem...

... Ebben a pillanatban robogott el a beszélgető képviselők csoportja mellett — *Polonyi Géza* igazságügyminiszter. A társaság tagjai összenéztek és a következő pillanatban valamennyien elkezdtek kacagni. Egyik se szólt egy szót sem és mindnyájan megértették egymást...

— **A bajai járásban a sorozás eredménye** a következő: Felhivatott a bajai járásból mindhárom korosztályból 978. Besoroztatott 1. 2. 3. korosztályból 382. Alkalmatlannak talált 1. 2. 3. korosztályból 427. Távol maradt 1. 2. 3. k. o. 169. Az ujoncjutalék száma 221. Póttartalékba jut 161.

— **Kérelem.** A bajai I. kath. Nőegylet elnöke kéri a n. t. közönséget, hogy a szegény gyermekek felruházására szánt akár pénzbeli, akár természetbeli adományait *nov. 15-ig* dr. Hegedűs Aladárné elnök kezéhez juttatni sziveskedjék.

— **Rákóczi ünnep.** A bajai róm. kath. legényegylet abból az alkalomból kifolyólag, hogy a nagy magyarnak, II. Rákóczi Ferencnek és bujdosó társainak földi maradványai visszakerülnek végső pihenőre az idegenből édes hazánk anyai földjébe, f. hó 28-án, vasárnap d. u. 4 órakor saját helyiségében ünnepélyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja az előjáróság. Műsor: 1. Majtényi Pásztón, szavalja Hegyi Endre. 2. Rákóczi Rodostón, szavalja Bogdán Mihály. 3. Ünnepi beszéd, tartja Huzják Lukács képezési tanár. 4. Rákóczi induló, szavalja László Károly.

— **Kegyeletének adózó** minden magyar embert arra kéri a Védő Egyesület, hogy Mindenszentek napján semmiféle külföldi dolgot: gyertyát, mécses, koszorút stb. ne használjon.

— **Meghívó.** A helybeli állami tanítóképző intézet II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak visszahozatala alkalmából iskolai ünnepélyt tart, melyre az ifjuság és a nevelésügy iránt érdeklődő közönséget ezuton tisztelettel hívja meg az igazgatóság.

— **Akit kétszer kereszteltek meg.** Egy érdekes iparos halt meg most csütörtökön Szabadkán, Dragodán György tímármester személyében, Dragodán több mint 20 év előtt a katolikus hitről áttért a zsidó hitre, de csak néhány évig volt zsidó, mert 15—16 év előtt ismét megkereszteltette magát. De megkeresztelkedvén, zsidó leányt vett feleségül és gyermekeit is zsidó hitben neveltette. Mindenki zsidónak hitte, csak most halála után mondta meg özvegye, hogy férje katolikus volt. Jellemző, hogy néhány hét előtt na 13 éves lett, amikor is a zsidó templomban felavatási ünnepet tartatott. A katolikus vallás szertartásai szerint temették Dragodánt, akit a tüdővész ölt meg.

— **A bajai angyalesináló.** Az elmult nyáron nagy feltűnést keltett angyalesináló-ügy főhősét, Patarsicsné Bosnyák Máriát, ki eddig a bajai kir. járásbírósnál vizsgálati fogságban volt, átszállították a szabadkai kir. ügyészség fogságába. Az ügyben rövid időn belül meglesz a főtárgyalás.

— **Uj napilap Szabadkán.** F. é. november hó 1-én két filléres új napilap indul meg Szabadkán, *Fischer Jákó* dr. szerkesztése alatt. Főmunkatársai *Acs Jenő* és *Vajda József* hirlapíró társunk lesznek. E lap a szabadkai 48-as függetlenségi párt hivatalos lapja lesz.

— **A köpeniki álkapitány Bács megyében.** Leírhatatlan szenzációt keltett e hó 22-én Titelem — mint levelezőnk írja — az a hír, hogy a köpeniki álkapitányt, aki oly furfangos módon csapta be a kis német város előjáróságát, a Tiszaparton letartóztatták. A nevezett napon, a délutáni órákban Schleiner Oszkár a dunagőzhajózási társaság titeli állomásának révkapitánya lelkendezve sietett a főszolgabírói hivatalba, ahol Jozsimovits Milenka tb. főszolgabírónak jelentette, hogy a köpeniki álkapitány a hajóállomásnál van s az indulóféliben levő hajóval akar elutazni. A szolgabíró nyomban megette a szükséges intézkedéseket. Pálfi György csendőrmester és Tomics János rendőrvetető harmadmagukkal a hajóállomásra siettek, ahol a gyanús embert igazolásra szólították föl. Az ijedségben halálsápadt ember nem tudott személyazonosságáról bizonyítékot adni. Időközben azonban több titeli kereskedő érkezett meg, akik egybehangozva igazolták, hogy a megérült ember egy újvidéki cégnek közismert utazója. Amidőn a csendőrök Schleinertől kérdezték, hogy miért gyanította az utazóban az álkapitányt, azt felelte, hogy az illetőnek bajor dialektusa van. Pedig hát az utazónak beszédmodora nem annyira bajor, mint inkább paksi volt. A titeli révkapitány már meg is állapította, hogy mire költi a kifizőt 2000 márka jutalomdíjat.

— **Nemzetközi kongresszus a leánykereskedés ellen.** Párisból táviratozzák a Budapesti Tudósító-nak: A leánykereskedés elleni nemzetközi kongresszus megnyitását Magyarország képviselőiben hivatalosan megjelentek Vay Péter gróf, Vámbéry Rusztem dr., Angyal Pál dr. és Szilágyi dr. Vay Péter gróf hatósan beszédben ismertette az e kérdésben Magyarország részéről elfoglalt álláspontot.

— **A felekezeti tanító vasuti kedvezménye.** A felekezeti elemi és középiskolák tanítói és tanárai már régebben mozgalmat indítottak, hogy a vasuti díjszabásnál ugyanolyan kedvezményben részesüljenek, mint az állami alkalmazottak, akik félúri vasuti jegy válthatására jogosító igazolványokat kapnak. Amint megbízható forrásból értesültünk, ezen mozgalom végre sikerrel járt, amenyiben a kultuszminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyértelműleg elhatározta, hogy a felekezeti elemi és középiskolák tanítóinak illetve tanárainak ily igazolványokat fognak 1907. év január 1-től rendelkezésére bocsájtani. A két miniszternek erre vonatkozó együttes rendelete már ezen hónap fog közretétni.

A bajai színészet jövője.

— **Nem kell a szabadkai csonka színtársulat és a Szabadkával való színkerületi nexus.**

Abból az alkalomból, hogy színügyi bizottságunk végre-valahára egyértelmű megalapodásra jutott a színház fölépítését illetőleg, laptársunk, a B. F. H. újból fölszínre hozza az általunk már rég hangzatosított ideát, hogy a szabadkai színkerülettől való elszakadás és más megfelelő színkerületbe való beillesztésünk fogja megteremteni a bajai színészet jövődjé felvirágoztatását.

Laptársunknak ez alkalomból írott cikkét a magunk részéről is mindenben aláírjuk és készséggel állunk szolgálatába az ez irányban indítandó akciónak.

Tény, hogy egy színháznak fölépítése esetén Baján 3 hónapon keresztül biztos hajlékra találhat a színművészet, a téli hónapokban. Ez az időpont azonban összeeskü a szabadkai színiévvaddal úgy, hogy a szabadkai színtársulat nálunk télen nem működhetik.

Ami színiévadunk — ha Szabadkával egy kerületben vagyunk — szeptember, október, április hónapokra terjedhet, tehát ép-penséggel nem az igazi színházi saisonra, a téli hónapokra.

Igaz, hogy a szabadkai színtársulat az elsőrangú színtársulatok hirnevével dicsekedhetik, de véleményünk és több évi tapasztalatunk szerint, csupán Szabadkán elsőrangú ez a társulat. Mert a szabadkai szinigazgatók Bajára szemtember havában nyári társulattal jönnek be és csak október 1-én egészül ki a nyári társulat »ugyanevett« elsőrangúvá. Igaz ugyan, hogy októberben együtt van már nálunk is a szabadkai téli társulat, de ennek mi kevés hasznát látjuk. Az új tagok csak lassan illeszkednek az öszjátékba, úgy, hogy Baja ugyszólván az új társulat öszműködésének kísérleti állomása és voltaképp Szabadka élvezhet jó előadásokat.

Ugyanígy van ez, ha áprilisban, virávasárnap után fogadjuk be a társulatot. Ekkor már a szabadkai szinigazgató nyári állomásokra rendezkedik be, tehát társulatának egy részét virávasárnapon elbocsátja.

Voltaképp tehát ilyen időszakokban vagyis ősszel és tavasszal nekünk bajaiaknak csupán a nimbusa jut egy elsőrangú társulatnak!

Ha már egyszer színházat építettünk, akkor mi téli évadot óhajtunk, ez pedig más-kép megoldható nem lésezen mint, hogy Zomborral, mint velünk hasonló kaliberű várossal lépünk újra színi szövetségbe, esetleg Baja, Zombor, Újvidék városokból mint főállomásokból alakított színikerületben, mely három város egy elsőrangú színtársulatnak biztos jövőt helyezhet kilátásba.

A színügyi bizottságot ezek a kérdések foglalkoztassák már a legközelebbi alkalommal!

N y i l t t e r .*)

Kitűnően megvéd a

MATTONI/FELE

GLESSHÜBLER

természetes égvényes

SÁVANYUVÍZ

A dugó égetése

sokféle infectious bajtól; a pusztá gránitsziklából fakad.

Több epidémiánál fényesen bevált.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG.

A Máv. Rákóczi-vonatai.

A Magyar Királyi Államvasutak a Rákóczi-ünnepségek napjaira az óriási forgalom lebonyolítására a rendes menetrenden kívül még a következő személyszállító vonatokat állította be:

Október 25-én Budapest ny. p. u.—Orsova külön gyorsvonat éjjel 10 ó. 20 p.

28-án külön személyvonat Szeged—Budapest ny. p. u., indul éjjel 2 ó. 44 p., érkezik reggel 7 ó. 55 p.

28-án a Párkány-Nánáról reggel 4 ó. 53 p. induló és Budapest ny. p. u. reggeli 7 ó. 5 p. érkező 217. sz. személyvonat már Pozsonytól személyszállítással indul éjjel 1 ó. 11 p.

28-án külön személyvonat Budapest k. p. u.—Kassa. Indul este 8 ó. 55 p., érkezik 29-én reggeli 5 ó. 12 p.

28-án külön gyorsvonat Budapest k. p. u.—Miskolc, indul d. u. 2 ó. 25 p., érkezik este 5 ó. 45 perckor.

28-án külön személyvonat Komárom—Budapest—Józsefváros Indul éjjel 2 ó. 49 p., érkezik reggel 6 ó. 1 p.

28-án külön személyvonat Szabadka—Buda-pest-Ferencváros. Indul éjjel 1 ó. 30 p., érkezik reggel 6 ó.

28-án külön személyvonat Hatvan—Budapest-Józsefváros. Indul reggel 5 ó. 6. p., érkezik reggel 6 ó. 55 p.

Intézkedés történt, hogy a menetrendszerű személyzállítási vonatok, melyek a nagyobb számú utasok elszállítására elégtelenek volnának, megosztva, két egymást követő részben közlekedjenek. Továbbá a 28-án reggel a hamvakkal és küldöttségekkel Orsováról—Budapest k. p.-udvarra érkező külön vonat zavartalan közlekedése érdekében s a Budapest k. p.-udvaron megtartandó ünnepség miatt szükségessé válik, hogy egyes vonatok megkésleltessenek és hogy egyes vonatok a k. p. u. helyett más Budapesti pályaudvarba érkezzenek a következőképpen:

A Fehringről este 8 ó. 45 p. induló és Budapest k. p.-udvarra reggel 7 ó. 25 p. érkező 1307. sz. személyvonat Kelenföldön vár 85 percet.

A Prdeál felől Budapest k. p.-udvarra reggel 7 ó. 50 p. érkező 501. sz. gyorsvonat 85 percet vár Rákoson.

A Bicskéről reggel 4 ó. 40 p. induló 19. sz. személyvonat nem a k. p.-udvarba, hanem Budapest-Ferencvárosba érkezik reggel 6 ó. 3 p.

A Gödöllőtől reggel 6 ó. 7 p. induló 317. sz. személyvonat nem a k. p.-udvarra, hanem Budapest Józsefváros p.-udvarra érkezik reggel 7 ó. 10 p.

A Kis-Kőrösről reggel 4 ó. 12 p. induló 913. sz. személyvonat a k. p. u. helyett Budapest-Ferencvárosba érkezik reggel 6 ó. 52 p.

A Hatvanból reggel 5 ó. 30 p. induló 309. sz. személyvonat a keleti p. u. helyett Budapest-Józsefvárosba érkezik reggel 7 ó. 35 p.

A Szolnokról reggel 4 ó. 25 p. induló 509. sz. személyvonat k. p. u. helyett Budapest-Józsefvárosba érkezik reggel 8 ó. 30 p.

A Hatvanból reggel 6 ó. 56 p. induló 311. sz. személyvonat k. p. u. helyett Budapest-Józsefvárosba érkezik reggel 8 ó. 50 p.

A Kassa felől reggel 8 ó. 15 p. érkező 1509. sz. személyvonat vár Rákoson és 55 perc késéssel.

Az Új-Dombóvár felől reggel 7 ó. 50 p. érkező 1911. sz. személyvonat vár Kelenföldön és 95 perc késéssel.

A Fiume felől reggel 8 ó. 10 p. érkező 1005. sz. személyvonat vár Kelenföldön és 80 perc késéssel.

A Győről reggel 9 ó. 10 p. érkező 13. sz. személyvonat vár Kelenföldön és 30 perc késéssel érkezik Budapest k. p.-udvarra.

Ez az összeállítás végleges, rajta semminemű módosítás nem történik.

Egy jól hangolt
ZONGORA
havibérletre adandó

Bővebbet:
Özv. Dr. BARTSH SAMU-nénál.

650/1906. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszéknek 1906. évi 14784. számú végzése következtében, Dr. Lemberger Ármán ügyvéd által képviselt Gebhardt Dezső javára, Hübner József ellen 147 Kor. s jár. erejű 1906. évi augusztus hó 16-án fogantatott biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2813 kor. 40 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: gyógytári állványok, és házbitorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíró 1906. évi V. 833/1. számú végzése folytán 147 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi augusztus hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 71 koronában bíróság már megállapított költségek erejű, Baján, alperes gyógytárában és lakásán leendő eszközlésére 1906. évi november hó 8-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Baján, 1906. évi október hó 2. napján.
Szegő József,
kir. bir. végrehajtó.

A Bajai Kereskedelmi- és Iparbank

részvényeseit tisztelettel felkérjük, hogy az újonnan kibocsájtandó részvényekre az elővételi jogot — f. évi november hó 2—15-ig — az intézetnél csakis a déli-életi hivatalos órákban gyakorolni sziveskedjenek, mert a jelzett határidő letelte után az új részvényekhez való jog megszűnik

A Bajai Kereskedelmi- és Iparbank Igazgatósága.

Hirdetmény.

A bajai selyembuboráktár telepen egy felszer (szín) felépítése körül felmerülő munkálatok biztosítása tárgyában f. évi november hó 8-án délelőtt 10 órakor a szekszárdi m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőség hivatalos helyiségében nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. — A biztosítandó munkálatokból esik:

Föld- és kőműves munkára	6045 K. 32 fill.
Ács munkára	5802 » 49 »
Tetőfedési munkára	1229 » 59 »
Bádogos munkára	666 » 75 »
Különféle munkákra	757 » 15 »

Összesen . 14501 K. 30 fill.

A tetőfedési munkákra külön ajánlat teendő.
Bánatpénz 5%, mely a vállalkozó által 10% biztosítékra egészítendő ki.
A tervek és költségvetések a bajai m. kir. selyemtenyészési felügyelőségnél folyó évi november hó 6-áig betekinthetők.
A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat a bánatpénzzel együtt f. évi november hó 8-áig a szekszárdi m. kir. orsz. selyemtenyészési felügyelőségnél nyújtsák be.
Az épület folyó évi december hó 31-éig tető alá hozandó és az összes munkák 1907. évi március hó 31-éig teljesen befejezendők.
Szekszárd, 1906. október hó 24-én.

A m. kir. országos selyemtenyészési felügyelőség.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1906. évi október hó 1-től.

Oda.				Szabadka—Baja.				Vissza.				
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.			Szv.	Szv.	Szv.	Szv.			
10 10	7 00	7 15	155 320	ind.	Budapest k. p. u. (183)			érk.	1 00	6 55	10 00	5 45
	5 41	7 25			» Belgrád (183)					7 17	10 38	
3 05	7 48	11 30	4 55		» Szeged-Rókus (184)				10 54	2 52	7 53	12 12
	7 09	9 05			» Dálja					5 37	9 23	
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183. 184. 186)			érk.	8 08	12 48	6 20	10 28
5 03	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház				7 56	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház				7 50	12 30	6 02	10 07
5 16	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház				7 43	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikeria				7 35	12 16	5 48	9 52
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szállók				7 22	12 04	5 36	9 35
5 48	11 34	2 39	7 59	érk.				ind.	7 13	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 09	ind.	Bácsalmás (178)			érk.	7 03	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14		Almás				6 58	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42		Bikity-Borsód				6 33	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05		Bajai szállók 24. sz. őrház				6 06	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16	érk.	Baja (214)			ind.	5 55	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23			érk.	Zombor (214)			ind.		6 45	12 57	4 05

Oda.				Baja—Ujvidék.				Vissza.			
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.		Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.	
			10 10	7 00	ind.	Budapest k. p. u. (183. 213) ér.		6 55	10 00	5 45	
			4 50	10 35	» Szabadka (213)			12 48	6 20	10 28	
	4 00		7 22	1 15	ind.	Baja (213)	érk.	6 33	8 53	3 23	6 50
	4 11		7 32	1 25	Baja-szállás város			6 24	8 46	3 15	6 42
	4 25		7 45	1 38	Vaskut			6 07	8 31	2 59	6 26
	4 51		8 10	2 01	Gara			5 43	8 10	2 37	6 00
	5 06		8 25	2 15	érk.	Regőce (178)	ind.	5 25	7 55	2 17	5 35
	5 09		8 26	2 16	ind.		érk.		7 54	2 14	5 29
	5 37		8 54	2 39	Sztanisics				7 38	1 57	5 12
	5 47		9 04	2 48	*Körtés				7 21	1 35	4 47
	5 56		9 12	2 56	Gádor				7 14	1 28	4 40
	6 08		9 24	3 07	Magyarut 16. sz. őrház				7 01	1 14	4 22
	6 15		9 31	3 14	Nenadics				6 55	1 08	4 16
	6 25		9 41	3 23	érk.	Zombor (184)	ind.		6 45	12 57	4 05
			10 10	7 15	ind.	Budapest k. p. u. (183. 184.) ér.		1 00	Szv.		5 45
			5 00	2 02	» Szabadka (184)			9 41	7 103		10 35
					» Dálja (184)			9 30	I-III.		9 23
2 25		6 51		3 51	ind.	Zombor (184)	érk.		6 10	11 20	7 00
2 31		6 57		3 57	Zombor-vásártér				6 03	11 13	6 52
2 41		7 07		4 07	Fernbachszállás				5 54	11 04	6 41
2 50		7 16		4 16	Zsarkovác				5 46	10 56	6 32
3 06		7 30		4 30	Ó-Sztapár				5 32	10 42	6 15
3 35		7 49		4 49	Bresztovác				5 16	10 28	5 51
3 46		8 00		5 01	Rác-Militics 27. sz. őrház				4 58	10 10	5 31
4 05		8 10		5 12	Hódság				4 48	10 02	5 21
4 46		8 35		5 37	Paripás				4 29	9 45	4 43
5 00		8 49		5 51	Parrag				4 08	9 25	4 10
5 08		8 57		5 59	Pelvaszállás 35. sz. őrház				3 59	9 16	3 59
5 16		9 05		6 07	érk.	Gajdobra (180)	ind.		3 50	9 09	3 50
5 40		9 16		6 09	ind.		érk.		3 26	9 07	3 21
5 54		9 30		6 23	Bulkeszi				3 12	8 55	3 06
6 16		9 45		6 38	Petrőc-Dunagálos				3 01	8 44	2 49
6 50		10 10		7 03	Futtak				2 32	8 16	2 10
7 00		10 19		7 13	Chotekpuszta 46. sz. őrház				2 21	8 04	1 45
7 13		10 31		7 25	érk.	Ujvidék (181. 181. 183.)	ind.		2 07	7 51	1 30
11 42				10 38	érk.	Belgrád (183)	ind.			5 41	7 25

Védjegy: „Horgony!”

A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziaszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsölés-képpen használva.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—,80, K 1,40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz” Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi széküldés.**Fontos lótulajdonosoknak!**

A

Thanhofer

állatorvos által készített

balzsam,

lovak kólika-baja ellen, mely évek hosszú sora óta a göresök minden neme, felfuódás és egyéb bajok ellen, ezer esetben valóban csodahatással használtatott, minden lótulajdonosnak a leghatásosabban ajánlható. — Aki e balzsamot a használati utasításhoz híven használja lovánál, feltétlen hatásra számíthat. — Egy üveg, használati utasítással 80 fillérbe kerül. Négy üvegnél kevesebbet nem szállítok. — Kapható az összeg előleges beküldése mellett,

THANHOFER

állatorvosnál

Mahrenbergben, a Dráva mellett
6. szám.

Más vállalkozás miatt hajlandó volnék jól
jövödelmező

fűszerkereskedésemet

házzal együtt azonnal eladni, vagy a házat
haszonbérbe kiadni.

Szükséges tőke a házzal együtt 2000 kor.

Cim:

Tárkői Zsigmondtanító, **Katymár.**

Egy jól jövödelmező

rövid- és fűszeráru**üzlet,**

közvetlen az új vonat építése mellett, elköl-
tözés miatt azonnal eladó.

Krausz Albert

Szent György-utca 22. szám.

Wheeler-Wilson-féle**varrógép**

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

VILÁGSZERTE HÍRES A BORSZÉKI GYÓGY-BORVIZ.

A „FÓKUT” vize legkellemesebb italu, legzénsavdusabb üdítő ásványvíz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.
A „KOSSUTH-KUT” vize kitünő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykórnál.

A „BOLDIZSAR-KUTI” gyógy-borvíz nem csak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitünő sikerrel használtatik a vese-, húgyhólyag-, köszvény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza a húgyhomok lerakódását.

NAGY LITHIUM TARTALMU. HÚGYHÁJTÓ HATÁSÚ. SZÉNSAVDUS. CSIRAMENTES.

Utolsó vasúti állomás Déda. Posta, távirada és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben és vendéglőben

A borszéki gyógy-borvíz főraktára Bajá és vidéke részére: **STAMPFL JENŐ** cégnél Ugyiszintén minden bel- és külföldi ásványvízek legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefon 81. szám.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV- ZENEMŰ- PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiallításán

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSÉZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésemben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerek, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb ára-
kon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hir-
lapokra és folyóiratokra elő-
fizetések az eredeti áron
elfogadtatnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba
mérsékelt áron vétetnek fel.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesszen állít elő

műveket, folyóiratokat, bál- és lakodalmi
meghívókat, eljegyzési kártyákat, név-
jegyeket, számlákat, levélpapírokat,
levélborítékokat, körleveleket,
gyászjelentéseket, árjegyzéke-
ket, falragaszokat, stb. fekete
és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-
igazgatási, ügyvédi és egyházi
nyomtatványokból.

Bármilyen **könyvnyomdai**
munkák a legolcsóbb áron
vétetnek fel.

**Diszkönyv-
kötészetem**

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartous)
íróaljszatok, stb.

előállítására van berendezve.